

РЕЦЕНЗИЯ

от

Проф. д-р Владко Мичов Иванов, ръководител катедра в Академията на МВР – гр. София, член на научно жури по конкурс за академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Национална сигурност“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, обявен в ДВ бр. 57 от 28.07.2015г.

I. Обща характеристика и актуалност на трудовете и дидактическата дейност на кандидата

По процедурата на конкурса е допуснат един кандидат - д-р Станимир Петров Илиев – старши преподавател в катедра ООР, факултет „Полиция” - АМВР. Същият представя задълбочена, безспорно актуална научна продукция, свързана с Шенген, граничния контрол и ескалирането на миграцията. Авторът е утвърден преподавател, прилага осмислени методи в обучението, които допринасят за обновяването на образователния стил в академията на МВР. Той има собствено дидактическо пространство, съчетава уменията да следва мисията на академията, изискванията на УПД, осъвременяването на учебните програми и тематичния обхват. Приложната част на трудовете е приоритет, доказан в годините на съвместна работа със структурните звена на ГДГП и преподавателските стажове. Така от граничен полицейски командир д-р Илиев израства до експерт с активно присъствие в академията и в инициативите на Фронтекс.

Кандидатът активно участва във формирането на новата учебна специалност „Гранична полиция“. Учебните дисциплини „Наблюдение и

контрол на държавната граница“, Организация и тактика на граничното наблюдение“, „Технически средства за граничен контрол и автоматизирани информационни системи“, „Охрана и контрол на Европейските граници“ са част от този учебен план и са негово дело.

Д-р Станимир Илиев успешно участва в 18 изследователски проекта, инициативи за дистанционни обучения, навлезе в зоната на магистърските програми и иновациите по линия на АИС ГК и ШИС. Същият беше в екипа, който успешно се справи с българското домакинство по линия на Конвенцията за полицейско сътрудничество, проведена в град София през октомври 2014 г.

В конкурса участва с една монография, две учебни пособия, една статия, два доклада и четири учебни програми. Представените за рецензия трудове са с обем от 542 страници.

Характеризирам трудовете като синергична система от консолидирана правна материя, теоретична яснота, отчитане на промените в обстановката на периферията на ЕС и нуждите на обучаемите. Всичко това позволява кандидатът да заеме академичната длъжност „доцент“.

II. Оценка на научните и приложни приноси в представените научни трудове

Въз основа на преките ми впечатления и представените материали от автора изразявам цялостните си заключения относно приносите:

1. Кандидатът е постигнал ново ниво на познание и е разширил приложното поле на изследванията си в сравнение с научната продукция представена по повод защитата на дисертация за получаване на научната степен „доктор“, която е от периода от 2010 до 2013г. Тя е свързана с въвеждането на ШИС в Р България и дава връзките и с националната система

на АИС.

2. Научните приноси по конкурса за академичната длъжност „доцент“ могат да се обобщят в следните насоки:

- Усъвършенстване и прецизиране на понятийната система свързана с националната сигурност в областта на Шенгенския граничен контрол и съпътстващите мерки заложи от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген. Обобщенията по темата са видни в монографичния труд на тема: „Граничен контрол и компенсирани мерки в Шенген“. (публикация № 1);

- Търсене на нови подходи за практическата реализация т. нар. „компенсирани мерки“, свързани с премахването на контрола по вътрешните граници на общностното пространство;

- Преосмисляне и предефиниране на новата среда и ескалацията на заплахите за националната сигурност и ЕС след събитията в Украйна и лавинообразното нарастване на миграционния натиск след 2013 г.;

- Предложения за промени в системата на ГК, свързани с множество противоречиви определения и практики;

- Направена е нова класификация на компенсирани мерки и понятията свързани с граничните проверки;

- Установена е зависимостта и конфликта между националните и общностните визии за ГК, правните актове и практиките в ЕС;

- Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген и свързаните с нея правни актове са анализирани детайлно, направена е консолидация на материята и са дадени предложения, които обогатяват познанието;

- От горепосоченото следват редица следствия за промени в организационно-щатната структура на граничния контрол и свързаните системи;

- Постигнато е цялостно преосмисляне на шенгенската сигурност, чрез анализа на всичките 142 члена на КПСШ. Резултатът е създаването на проект на консолидирана версия на Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген, 25 години след нейното подписване;

- Специално изтъквам постиженията в монографичния труд. Той се основава на актуален авторски подбор на източниците. Проучени, анализирани и изброени общо 117 правни актове и 25 други официални документи издадени от институции на ЕС, които имат отношение към Шенгенското законодателство;

- В Наръчника с нормативната уредба за Шенген (публикация № 4), представен за рецензиране може да се намери обобщено познание за визовата политика на ЕС. Той е базиран върху анализа на 35 правни акта.

3. Приложните приноси са следствие от задълбоченото осмисляне на теоретичната, правната и фактичката база за ГК на Общността. Намирам иновации в следните направления:

- Предложен е примерен модел за прилагане на компенсиращите мерки след присъединяването на България в Шенген.

- Моделът обхваща два аспекта – последствията за системата на отпадащия граничния контрол по вътрешните шенгенски граници и прилагане на компенсиращите мерки от правоприлагащите служби след присъединяването на Р България към Общността.

- Горното е свързано с адаптиране на националното законодателството, премахване пречките за трафика на шосейните ГКПП на вътрешните граници, създаване на механизъм за вземане на решения за временно повторно въвеждане на граничен контрол на вътрешните граници, оптимизиране на ресурсите; премахване на физическите бариери за комуникация в граничните райони и организиране на взаимодействието с други държавни органи.

- Авторът е открил редица несъвършенства в системата на шенгенската сигурност и тенденция за едностранно прилагане на правни актове от правото на ЕС и Шенген, визира се и специфичното отношение към държавите-членки на ЕС, които не са пълноправни членове на Шенген. Доказана е и тенденция

на създаване на несправедливи правила, които са благоприятни само за някои държави-членки.

4. Значим принос на кандидата е свързан с усъвършенстването на учебния процес, което вече бе изтъкнато. Авторът допринася за обновяването на учебните дисциплини: „Контрол на Европейските граници“; „Шенгенско законодателство“ и „Граничен контрол“. Отчет-анализите на дейността на административното звено по качество на обучението в АМВР, тези учебни дисциплини са сред оценените най-високо, а преподавателите с оценки над 5.80. Кандидатът доказва своите компетенции в множество дистанционни курсове, методически съвещания и международни изяви. Учебната му натовареност надхвърля нормативите. Известен е с колегиалност, екипни методи на работа и коректни отношения. Той е избран за лектор в проект „Повишаване на капацитета на служителите в дирекция „Консулски отношения“ на МВНР и българските консулства“, финансиран от Фонда за външните граници на ЕС по Годишната програма за 2013 г. Обучението касае визовата политика и получи високи оценки от ръководството на МВНР.

III. Критични бележки и препоръки към бъдещата дейност на кандидата

Считам, че приносите на д-р Станимир Петров Илиев са безспорни. Препоръчвам му да обърне повече внимание на предизвикателствата за ЕС и Шенген. Необходими са не само компетенции и иновации в Шенген и ЕС. Младите учени трябва да се насочат към смели сравнителни анализи, да се съревновават за новия свят. Редица държави и новосъздадени съюзи изпреварват Общността в търсенето на нови модели за граничен контрол, визова политика и солидарност в сферата за сигурност. Очевидно е, че силата като фактор във функционалното и структурно изграждане на системите за сигурност започва да доминира. Ескалирането на миграционните потоци, трансграничната престъпност и терористичната активност ще изправят моделите за граничен контрол пред радикални промени и това вече се вижда

около събитията в Сирия. Системата, която отстоява Европа се базира на административен и технологичен капацитет, но светът на Азия е надвиснал над България с огромна демографска мощ, която ще търси нови пространства с всички произтичащи последици – етно-религиозни, икономически и политически. Нашите автори цитират правни актове, но биологичните закони вече доминират. Радикализацията от двете страни на границата ще създаде модел, който може да изненада европейците и анализаторите и теоретиците трябва бързо да се справят с този казус.

Заклучение

Категорично потвърждавам, че трудовете на д-р Станимир Петров Илиев са плод на професионалната му принадлежност към обществото на българските граничари. Академията на МВР му е дала шанса на теоретик в сферата на сигурността на ЕС. Кандидатът убедително демонстрира устойчив напредък, кариера, иновативна визия, професионална отдаденост, стремеж към актуалност и лично достойнство. Резултатът е неоспорим факт – д-р Илиев успешно решава научни, приложни и дидактически проблеми и има перспектива за напредък. Това ми дава пълно основание да гласувам положително и да предложа на научното жури да присъди на д-р Станимир Петров Илиев академичната длъжност „доцент“, в област на висше образование „Сигурност и отбрана“, професионално направление „Национална сигурност“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

30. 11. 2015 г.

гр. София

Изготвил рецензията:

Проф. д-р Вл. Иванов